

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljati velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Ljubljani v ulici št. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Ignatijev na Dunaji.

Spominjamo se, da smo pod tem naslovom že enkrat napisali članek. To je bilo pred rusko-turško vojsko, menda leta 1877. Tačas je prišel slavni diplomat, da bi Avstrijo odvrnil od zveze s Turčijo, da bi ostala vsaj nevtralna, če že neče Rusiji pomagati pri tačas že neizbegljivem boji zoper Turčijo. Ignatijevu se sicer ni posrečilo, da bi bil pridobil sodelovanje avstrijsko pri reševanju iztočnih vprašanj, vendar je dosegel toliko, da je Avstrijo pomiril, da je ostala nevtralna.

Sedaj ima general, ki je 26. t. m. došel na Dunaj, drugo nalogo. Okoliščine so namreč take, da se Anglija po robu postavlja, in čeprav morda še ni nevarnosti, da bi nastala rusko-angleška vojska, je vendar Anglija storila kongres nemogoč, in s tem zabranuje, da se ne more gotov in konečen mir narediti; s svojimi grožnjami in z oboroževanjem vedno zanikuje vspehe ruskih zmag.

Tako stanje vedne pripravljenosti za vojsko je jake sitno, in ne more večno trpeti. Rusiji mora tedaj na tem ležati, če biti, da se porazumi vsaj z drugimi državami. Tudi mora za slučaj, ko bi Anglija res vojsko pričela, skrbeti za to, da ta ne dobi na suhem nobenega zaveznika, in ker se je le pri Avstriji bati, da bi se znala Angležem na limanice vsesti, zato vsi listi smatrajo za nalogo generala Ignatijeva, da Avstrijo odvrne od zveze z Anglijo, ter da jo pridobi s koncesijami za Rusijo, ali pa vsaj za popolno nevtralnost.

Kakor reči stojé, in sediti po pisavi dušjskih časnikov, imamo dosti nade, da se bo slavnemu diplomatu posrečilo doseči omenjeni

cilj. Hrepenenje po vojski, ki smo ga lani dosti videli, to je zdaj na Dunaji čisto ponehalo, sprevideli so pač najhujši slovanožrci, da za nas ni lavorjevih vencev v vojski zoper Rusijo, ker ima ta preveč in premočnih zaveznikov. Avstrija je primorana, da rada ali nerada miruje pustivši stvarjem njih tek, ter se mirnim potom porazumi z Rusijo, katera jej itak sama prostovoljno ponuja lep dobiček iz turške zapuščine, samo ko bi ga Avstrija hotela vzeti. Ni skoraj več dvombe, da bo Avstrija dobila Bosno in Hercegovino, morda sedaj Ignatijev še kaj primakne ter nam ponudi še Albanijo. To so vendar lepe ponudbe! Pa naši ustavoverni listi še niso zadovoljni. Bulgarija jim je prevelika, ker se boje vsake močne slovanske države; tedaj hočejo, da bi se naredile dve Bulgariji, jedna severna, jedna pa na južni strani Balkana.

Ali bo Ignatijev tudi v to privolil? Mi mislimo, da ne. Nam avstrijskim Slovanom velika Bulgarija ni nič na poti, in ne sprevidimo, zakaj bi se moral bulgarski narod na dva kosa razdrobiti, samo, da bi naši dualisti mirno spali, in da bi smeli Slovane v Avstriji še naprej na steno pritiskati, ne da bi se bilo treba jugoslovanskih maščevalcev bati. V svetoštetanskem miru se je Rusija vendar tako skrbno izogibala vsega, kar bi zamoglo žaliti Anglijo in Avstrijo.

Pa to je bilo vse zastoj. Angležem in našim dualistom Rusija ni nikoli dosti skromna. Komaj bi bilo, da bi Rusija polovico Turčije izročila Madjarom in drugo polovico Angležem, ter še nekaj svoje zemlje zraven pridjala, potem morda bi več ne godrnjali. Če dobimo Bosno in Albanijo, je prav, če bi pa od Igna-

tijeva zahtevali, naj skrči Bulgarijo, naj jo razkosa, ali naj jej vzkrati pravice, ki so jej obljubljene v mirovni pogodbi, potem naj se spominja ruski diplomat, da tega ne zahtevajo vsi avstrijski narodi, ampak le gospodujoča dualistična stranka. Tudi mi Slovani želimo Avstrijo srečno in močno videti, pa svoboda in samostojnost Bulgarov nas pri tem nič ne moti.

Sedanje šolstvo pred državnim zborom.

II.

Z mnogimi gospodi sem govoril, pa nobenega nisem našel, ki bi bil s sedanjimi šolskimi razmerami zadovoljen. Berite le „N. fr. Presse“, ki očitno in brez ovinkov piše: „Šola je slabjša postala.“ Lepšega spričevala svoje žive dni nisem slišal. In tako piše 14. januarja 1878 liberalen časnik! Da, taka je, jaz vam ne morem pomagati.

Za odhod bi vam rad podal besede, ki jih je g. Thiers govoril o šolstvu. „Najprej vi učiteljske pripravnike pošiljate skozi 4 leta v mesto, potem jih pa pahnete v siromaštvo na deželo, ker siromaški stan je stan učiteljski, če jim tudi dajete 600 ali celo 1000 gl. letne plače. Revščina v življenju in napuh v odgojevanji delata jih nevoljne in iz njih napravljata najbolj nespravljive sovražnike socialnega reda in iz 40.000 protifajmoštrov napravili ste 40.000 oznanovalcev brezverstva in socializma.“ In dalje jeta mož rekel: „Recite, kar hočete, za učitelja je treba imeti veliko ponižnosti in zatajevanja samega sebe, ki se pri posvetnih ljudeh le redkokrat nahaja. Treba

Krščanska dobrotljivost.

(Dalje.)

Koliko pa da je storila krščanska ljubezen za duševno omiko in oliko vseh nevednih, posebno za odrejo otrok, ki nam treba dopovedovati. Vsaj so si cela mesta skoro bi rekel pri ustih pritrgovala, da so mogla bogato obdariti take vstanove.

Sploh naj tu še omenim ob kratkem one cerkvene redove in družbe, ki so poleg svojih opravil posebno pečali se z dušnim blagostanjem bližnjega. Prvi je red Fontevrandski na Francoskem blizu Poitiers, kterega je ustanovil Robert Arbriselski koncem 11. veka za padle deklice in spokorne može. Paskal II. ga je l. 1106 potrdil in kmalo se je razširil po vsi Francoski, Angleški in Španski; še le prekučija preteklega veka bila je v stanu uničiti dobrodejno napravo. Za take padle ženske si je mnogo prizadeval tudi slavnoznani pridigar križarskih vojsk Fulko, na Laškem pa njegov vrstnik Rajmund de Palmeris. V 16. veku je sv. Janez od Boga sprejemal v svoje varstvo ne le samo bolnikov, ampak tudi deklice, za

ktere se je bal, da ne bi zašle v pregrehe zapeljane po ubožnosti; da poiskal je celo one, ki so že grešile, še celo očitne grešnice in jih je s križem v roki in solzami v očeh pripeljal v naročje dobrega pastirja. Dandanes še so na Francoskem „Dames de Lorette“, ki skušajo obvarovati greha deklice, prišedše iz kmetov. Sploh pa dalo bi se še mnogo enacij prizadev omeniti, a to zadostuje.

Le še nekoliko o tem, koliko da je storila krščanska ljubezen za odgojo mladosti, za nravsko in nemško. Omenim naj le katehitične šole starega veka, podučevanje v kanonikatih, samostanskih in stolnih šolah, vseučilišča, one redove, ki so si poleg samostanskih obljub zvolili posebno pečenje z vedo in umetnostjo. Iz poznejih časov imenujemo napravo „angleških gospodičin“; ustanovnica te družbe bila je Maria Ward (krog leta 1600). Rojena od katoliških staršev na Angleškem spoznala je že v mladih dneh nestrpnost anglikancev; vstopila je v klarisinski red, pa kmalo namenila se je ustanoviti samostan za device, pregnane zaradi vere iz Angleškega. Pozneje podala se je na Angleško,

a čez 9 mesev vrnila se je na Nizozemsko in je v St. Omor-u ustanovila hišo za odrejo ženske mladine. Moogo pobožnih deklic iz vseh krajev se ji je pridružilo; kmali nastale so nove naprave v Lüttich-u, Trier-u, Koloniji, Rimu, Neapelnu, potem na Dunaji, v Požunu, v Monakovem. Pa še le l. 1703 je papež Klemen XI popolno potrdil pravila te kongregacije, ki je toliko dobrega storila povsod.

V Francoski nastala je enaka družba, družba „bratov krščanskih šol“; ustanovitelj je Janez Kerstnik de la Salle, (r. v Rheimsu l. 1651); začetkoma bil je prednik neke ženske vstanove za odgojo; pozneje je odložil kanoikat, kterega je dotlej vžival, razdelil premoženje med uboge in zbral okoli sebe pobožnih mož, ki so samostansko življenje obljubili za tri leta, ter se z veliko gorečnostjo polotili očitnega poduka. Od tega časa in posebno po papeževem potrjenju l. 1724 so oskrbovali skoro ves poduk na nižjih šolah. Revolucija jih je bila sicer pregnala, a Napoleon jih je zopet vnovič poklical k oskrbovanju ljudskih šol. Še zdaj koristno delujejo; štejejo okoli 2000 udov.

Znani so „piaristi“, ustanovljeni od sv.

je zato redovnikov. Materno ljubezen pri odgoji pač zamore nadomestovati krščanska ljubezen, denar pa nikdar ne“.

Konečno Greuter še omenja, da je naša šolska mladež v kljub turnanju in opuščevanju cerkvenih svečanosti, čedalje slabša, kar se zlasti kaže pri nabiranju vojaških novincev, rekrutov. Na Nemškem so se zdravniki v posebnem pisu potegnili za šolsko mladino ter so zahtevali skrajšanje šolskih ur, ker se pravi barbarično segati v naradni razvoj otroka, če poduk dopoludne trpi več kakor dve ali k večem tri ure. Ali ni pri nas nobenega zdravnika, da bi se s to rečjo natančneje pečal? To vtepanje in mašenje z nepotrebno plažo, tako zganjanje otrok dopoludne in popoldne mora uničiti zdravje mladenčev in ima tiste žalostne posledice, ki smo jih ravnokar slišali v poročilu o deželni bramborcih. Kdor tega ne verjame, naj vpraša tiste vojaške zdravnike, ki so pri nabiranju vojaških novincev. (Dr. Roser: Prav res je tako!) „Veseli me, nadaljuje Greuter, da dr. Roser kot zdravnik to potrjuje. Zato se nadejam, da tudi drevo novošegne šole ne bode rastle v nebesa, ne sicer vsled vednih pritožb naših, ampak vsled čedalje večjih skušenj. Prišlo bo do tega, da se bomo zopet vrinili k pametnim naravnim podlagam in da bode šola postala, kar ima biti: dobrodejna naprava za družino, cerkev in državo.“ (Živahna pohvala in večstransko čestitanje.)

Kar je g. Greuter govoril o preobloženju učencev, potrdil je tudi poslanec Forster, rekši, da se je nekterim učencem na Českem vsled tega celo pamet zmešala. Tudi poročevalec g. Süß je v tem smislu govoril ter temu iz srca pritrđil, ker gre za srečo in nesrečo naše mladine. Hudo graja vlado, da dozdej še ni imela časa predložiti zbornici premenjenega načrta za naše gimnazije. Tudi graja naredbo, da je za vsako stroko poseben učitelj, ker se vsled tega zgubi odgojilna veljava šole, ker noben učitelj svojih učencev dobro ne pozna in ne ve, v kateri mu priznati. To je bila skrivnost nekdanjih samostanskih šol, ki so glede odgoje veliko več storile, kakor sedanje gimnazije, če se je tudi morebiti

nekoliko manj učilo. Süß je tudi šibal odgojitev učiteljev, ker namesto učiteljev odgojujejo učenjake, ki se čutijo silno nesrečne, če jih pošljejo na deželo. Odgojitev učitelja pa mora biti vsa drugačna, kakor odgojitev učenjaka.

Kakor je iz teh obravnjav razvidno, se tudi našim liberalcem glede šolstva čedalje bolj odpirajo oči, in skoraj bodo že začeli priporočati tista načela, ktera smo dozdej mi v tem oziru vedno zagovarjali. Pozno sicer pride to spoznanje, ali bolje je, da pride pozno, kakor pa nikdar,

Spominki Pijevi.

4. „Neue Tiroler Stimmen“ poročajo iz Ueltens tole dogodbo: Kedar se je 13. 14. 15. februarja zvonilo po vseh cerkvah in je verno ljudstvo molilo za ranjkega papeža Pija IX., popival je v neki krčmi kmetavs in izustil besede: „Sedaj mrtvašnico zveni največjemu hudobniku“. Osem dni potem je v gozdu drva sekal, pa si nogo zlomil. Vsa okolico spoznava v tem prst Božji. in Čech X, 54 popraša: Je - li to naključje ali je šiba Božja? —

V Šleziji so v neki vasi sedeli pri vinu in pivu v krčmi kmetje tisto sredo, kedar so v Rimu kardinali volili papeža, ter si v noč vmislilo, češ, volimo še mi, da vidimo, kateri izmed nas bode papež. Res se šalijo med seboj in izbero nekega kmeta iz soseske; ko pa ta pozno v noči pride domu pred svojo hišo, zadene ga mrtud, da se zgrudi na tla, in javaljne bode okreval, dejal je na to „Hlas.“ — Kedar jih bo vendar pamet srečala?! — dejali smo i mi v soboto prečitavši v „Laibach. Ztg.“ naznanilo, da ob devetih zvečer bode neki gospod nemškimi turnarjem v njihovi krčmetini govoril o volitvi papeževi! Da se o tacih večerih sokolci shajajo v razkošje in burkoslovje, kdo ne ve? —

„Univers“ pripoveduje, da eden izmed njegovih naročnikov ima hčerko, kateri je bil palec na nogi grozno otekel, da je trpela hude bolečine. Zdravniki so otok prerazali, ali nastale so še hujše bolezni v kitah in čutnicah. Naročnik sklene pustiti vse zdravnike, vrača in lekarničarje ter obhajati devetdnevno pobožnost s spominom na Pija IX., in bolnica

si je nogo zavijala v platnenico, ki je nekda služila ranjkemu papežu. Čudovito naglo so zginile bolečine, in v malo dneh je hčerka okrevala, da je po opravljeni devetdnevni mogla spet živati jedi po navadi.

Kakor nekteri „Tagblatt“, tako je tudi „Posener Ztg.“ pisala po smrti Pija IX. zaničljivo o njegovih prednikih in zasramljivo o njem samem. Nato je baron Rudolf iz Gersdorfa, grajščak na Parsku v Poznanjskem, protestant, omenjenemu časniku poslal pismo, ktero ima „Čech“ (x, 67.) celo ponatisnjeno in ktero bi čast delalo vsakemu katoličanu. Dolej, pravi, sem bil naročnik na vaš list; sicer se nisem vjemal z njegovim počenjanjem, vendar sem prebiral gospodarski oddelek in vsakdanje novice Poznanjske. Ker ste pa v podlistku tako grdo pisali o Piju IX., nočem te grdobe več v svojo hišo, in menim, da so moje misli še mnogi drugi. Vem sicer, da o zgodovinskih osebah ne velja prislovica: De mortuis nil nisi bene (o mrtvih nič nego dobro); vendar tudi kot protestant imam pravico zahtevati nepristransko kritiko ali sodbo. Piju kot človeku celo njegovi politiški in verski protivniki dajo vso čast itd. — Slava takemu protestantu, in sramota nasprotnim katoliškim bebam!

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. marca.

General Ignatijev, ki je 26. t. m. iz Carigrada došel na Dunaj, se je 27. dopoludne razgovarjal z ministrom Andrassyem, popoldne pa s cesarjem samim, pri katerem se je zamudil eno uro. Tudi je popoldne obiskal nemškega, francoskega, italijanskega in ruskega poročnika. Zvečer ob 7. uri se mu je bil napovedal grof Andrassy, ki pa vsled zadržka ni mogel držati svoje besede. Obširneje o namerah generala Ignatijeva govori naš vvodni članek. Razun ruskega diplomata obišeta Dunaj tudi z ruskim dvorom sorodna princa Aleksander Hesenski in Peter Oidenburški, kar zopet potrjuje naše mnenje, da se prijateljstvo med Avstrijo in Rusijo ne bode razrušilo, dasi Madjari z vsemi štirimi na to delajo. O poslu generala Ignatijeva na Dunaju piše „Pol. Corr.“ da ima nalogo razložiti, da ključ sedanjih razmer, kar se tiče vojske, je na Dunaji in da se Angleški nedvomljivo naznani, da se na Avstrijo nima zanašati. Dopisniku „Newyork Herald“ je general Ignatijev pred odhodom na Dunaj rekel, da Angleška ostane osamljena v svojem nasprotovanju. Rusija je na vse pripravljena. Gorčakovega tajnik pa je dopisniku rekel, da je Ignatijev na Dunaj nesel pravi ultimatum, (poslednje pismo), in da Rusija ide naprej, naj bo Avstrija z njo ali zoper njo. Ignatijev se je poklonil 28. t. m. tudi cesarjeviču Rudolfu in nadvojvodu Albrechtu, jutri pa je povabljen k cesarjevi mizi.

V državnem zboru je minister Auer-sperg 27. t. m. odgovoril na vprašanje poslanca Proskovca in tovarišev, hoče li vlada zabraniti zatrosenje kužnih bolezni iz Turškega na Avstrijsko. Rekel je, da je vlada vse za to potrebno vravnala, in da se na meji prekade vsi vozovi s cujami, obleko itd. obloženi, ki iz Rumunije ali iz Turškega potujejo v Avstrijo. — Pri obravnavi o začasnem podaljšanju pogodbe govoril je zoper nasvete odborove tudi dr. Vošnjak, ki je povdarjal od zgodovine potrjeno nezmožnost sedanje vlade in njenih starih privržencev za sklenitev te pogodbe. Treba jo bode tedaj izročiti drugim rokam, ker je porazumljenje na sedanji podlagi v zatiranje Slovanov in na korist Madjarom in

Jožefa Kalasanskega l. 1597; tudi redemptoristi imajo razun misijonov za namen tudi očitni poduk.

To le o družbah; koliko pa da so posamni storili iz krščanske ljubezni za odgojo mladine, tega ne moremo naštevati in po večini znano je le Bogu; saj vse uspešno delovanje učiteljevo je odvisno od tega, da ima sam duha krščanstva in da ga ume tudi zasajevati v nežna srca mladine. Naj se govori še toliko o ljubezni do človeštva, o humanizmu, filantropiji, ali kakor že toliko to imenujejo, kjer pomanjkuje verske podlage, tam je vse zastoj. Vnanjo oliko, to že morejo dati; a, kadar pride ura poskušnje, ko more v človeku jenjati vsa sebičnost in samoljubnost, tedaj bo več in uspešneje storil priprosti človek, kterege vodijo verski nagibi, kakor pa najbolj omikani filozof, kterege srca ne napolnuje drugzega, nego njegova lastna oseba.

II.

Krščanska dobrotljivost v oziru telesnih potreb.

Narava prave vere je, da človeka ne vabi in ne pelje le k kreposti, ampak tudi k pravi blagovitosti in sreči; ona oblažuje vsega človeka po notranjosti in vnanjosti, mu daje to-

lažbo tu in tam, varuje njegovo dušo in telo. Zato se ne kaže krščanska ljubezen le v oziru na duhovne potrebe, ampak razvija se v raznovrstni podobi tudi pri vseh telesnih potrebah. Vsaj ravno ta harmonija krščanskih dobrih del je ono, kar nam mogoče stori, da smemo vse upanje staviti v srečno rešitev socialnega vprašanja po krščanstvu. Seveda, kakor sem že omenil, prvo je pravičnost; delavci in sploh nižji stanovi, oni niso ubožčki, ki beračijo za vsakdanji kruh, niso bolniki, ki si ne morejo pomagati, niso vjeti v težkih verigah; ne, oni so čvrsti, krepki ljudje, ki delajo, radi delajo in mnogo delajo in zato po vsi pravici zahtevajo, da se jim da toliko, da morejo pošteno preživeti sebe in družino in da si morejo prihraniti potrebno za starost in bolezen. Tu more pomagati le pravičnost. Pa pri vsem tem, da bi se tudi spolnilo vse, kar zahteva pravica, vedno ostale bodo resnične besede Kristusove: „uboge boste vedno imeli med sabo.“ Nesreča nikdar ne počiva; in tu je delokrog krščanske ljubezni, tu se ona kaže v vsem svojem nebeškem svitu. Pravica je obče človeška, ljubezen pa izjemno krščanska.

(Dalje sledi.)

Nemcem čisto nemogoče. Dualistična Avstrija je slabotna na vnanje, in se še tolikanj močne ne čuti, da bi si prisvojila Bosno. Govornik priporoča še za naprej začasno pogodbo in je zoper postavo, ktere odgovornost prepusti vstavoverni stranki, ki jo je sprejela v drugem in tretjem branji.

Vnanje države.

Ruski veliki knez je 26 t. m. obiskal turškega sultana v Carigradu ter se je pri njem pomudil okoli ene ure. Iz Carigrada je šel v neko palačo na azijski strani, kjer ga je sultan obiskal zatrdivši ga najpristrčneje prijaznosti za ruskega cara. Pri obiskovanju je bil navzoč tudi Osman paša, ktere ga je veliki knez zaradi njegove hrabrosti javno pohvalil. — Za ruskega poročnika pri dvoru turškem se več ne povrne general Ignatijev, ampak ga bode nadomestoval sin državnega kancelarja, kneza Gorčakovega. Za turškega poročnika v Petrogradu pa je hotela vlada imenovati Ahmeda Vefik-pašo, pa vlada ruska je odgovorila na dotično vprašanje, da bi ji omenjeni državnik ne bil ljub. Na Bulgarskem in Rumunskem hudo razsaja kužna vročinska bolezen, o kateri se prav zelo boje, da bi se ne zatrosila tudi na Avstrijsko. Za ruske vojake se bodo v Bujukderi napravile bolnišnice.

Med Rusijo in Anglijo so razmere čedalje bolj napete; turška vlada hoče vsled želje vlade ruske svojemu poročniku v Londonu Musuruspaši naročiti, da naj od Anglije sklicevaje se na obstoječe pogodbe, zahteva, da svoje brodovje pokliče iz marmarskega morja. Bode pa li to res tudi storila ali ne, tega nihče ne ve, pač pa se čuje o čedalje silnejših pripravah za vojsko. Med drugim je vlada v Ameriki nakupila 18.000 konj za konjištvo in topničarstvo. Le škoda, da se tega angleškega ravnanja in rožljanja z vojsko nihče nič ne boji.

Iz Bosne se „Obzoru“ 27. t. m. telegrafira, da so vstaši pod vodstvom Ostaje Veji noviča napali turško selo Bučevico, ne daleč od Bužina, ter vas zapalili, 10 Turkov ubili, 24 pa ranili. Vstaši so imeli 2 mrtva in 7 ranjenih. Mi ne znamo, pristavlja „Obzor“, čemu je to brezuspešno prelivanje krvi in razdejanje vasi, ko vstanek ne more nič doseči, razun da raste mržnja med pravoslavni in Turki. —

V Rumunski zbornici je minister vnanjih razmer na neko interpelacijo odgovoril, da san-štefanski mir je za Rumunijo neveljaven. Mi smo oporekali in hočemo i v prihodnje oporekati. Dogovor je za Rumunijo huda šiba, vstanovljajoč gotovo dveletno okupacijo zemlje. Bratiauo je rekel, da vlada ne bode ničesar opustila, kar se tiče pravic dežele. — Car je neki sporočil, da smatra za osebno razžaljenje, če Rumunija ne bode hotela Besarabije zamenjati za Dobrudžo.

Papež Leon XIII. so 27. t. m. slovesno sprejeli bavarskega poslanca, grofa Paumgartena, ki jim je izročil svoja pooblastilna pisma. Včeraj 28. t. m. pa so imeli svoj prvi konzistorij, o katerem hočemo prihodnjič več povedati.

Italijanski ministerski predsednik je postal Farini, ne pa Cairoli. Vnanji minister je bivši carigranski poročnik, grof Corti.

Francoski ministerski svet je sklenil tudi zanaprej držati se stroge nevtralnosti in se kongresa le vdeležiti, če se ga vdeležijo vse države.

Srbija ima še sedaj v rokah vse Turkom vzete pokrajine in jih hoče oddržati, dokler se za trdno ne sklene mir.

Izvirni dopisi.

Z dežele, 28. marca. Jako hvaležni smo vredništvu „Slovenca“ in še posebno tudi dunajskemu g. dopisniku zavoljo onih člankov, v katerih nam popisuje blago, zares krščansko delovanje svetlega nadvojvoda Franca Karelina, očeta našega presvitelega cesarja, in njegove zadnje dni, pa pobožno, srečno smrt. Prava ali razsvitljena pobožnost, katero vidimo pri ranjem nadvojvodu, potrjuje resnico krščanskih nazorov, ter nam kaže soglasen, edino v duhu krščanskem mogoč razvitek vsega, kar človek imenuje vzvišeno, modro, in kar vpliva z blagodejno, sadonosno močjo na pravo zadovoljnost in srečo človeško, ter povsod zapušča mile blagodarne in nepozabljive spominke krščanske ljubezni. Ko smo prebirali omenjene članke, na ktere opozorujemo ljube sobralce Slovenčeve, vrnili se nam je tudi misel, ali bodo pač oni liberalni listi, ki so bili o smrti ranjce sopruga Franca Karelina, nadvojvodinje Zofije v svojem cinizmu od sebe vrgli mnogorabljenost človekoljubnosti in ljudskega poduka, ter si s tem celo pri mnogih liberalnih napravili zaupanje, sedaj o smrti njenega sopruga popravili tisto zagrizeno sovraštvo do vsega katoliškega, pobožnega in konservativnega, popravili vsaj goropadno nespodobnost, da še mrtvim ne prizanašajo. Kje je tista od vas tolikanj hvalisana vdanost, kje dostojnost, kje monopol vaše domišljene omike? Ako zares ljubite vladarja, ako ljubite človeštvo, popišite natanjko pobožno življenje očeta cesarjevega, ne zamolčite nič, povejte le golo resnico ter razodejte, kako bogata in plodovita je bila delavnost ranjcega, kako dobra in sveta mora biti vera katoliška, ki sebi vdanega človeka stori angelja-rešitelja revnih, zapuščenih, stori modrega, veselega, ljubeznjivega, nepozabljivega in na smrtni postelji tako mirnega in vdanega, kakor je bil nadvojvoda Franc Karel. Slavno vredništvo Slovenca pa naj nam po mogočnosti večkrat podaja takih spodbudljivih spisov, ker zgledov se tudi še dandanes ne manjka!

Z Gorenjskega, 24. marca. (Mišje vprašanje.) Dandanes pride veliko vprašanj na vrsto, pa za kmeta le malo tako potrebnih kakor je mišje vprašanje, ker gre tukaj za vsakdanji kruh; kjer pa ni kruha, tam tudi ni človeka, tedaj tudi ne nobenega vprašanja. Zategadelj moram jaz takorekoč sejalnico iz rok položiti in pero v roke vzeti, da na dan spravim škodljivo mišje vprašanje.

Kdor to skuša, bo že vedil, da je, kar pišem, gola istina. Kar so v gorkih delih sveta kobilice, to so v mrzlih miši, in rekel bi, še veliko hujši, ker kobilice pojedjo le zeleno, zrelemu žitu pa ne morejo nič škode storiti. Miši pa od kali do dopolne zrelosti žita razjedajo in po luknjah ulačijo, in s tem slabe letine prizadevajo. Zato pravi pri nas stari, pregovor: Kdor spomlad eno miš ubije, ta jih je 100 ubil. Gospodarji, na noge toraj dokler je čas, sicer ne bomo srpa dosti rabili za sternino, na ajdo pa še misliti ni. Jaz že velikrat pomnim to nadloga, pa na spomlad jih še nikdar toliko nisem videl, kakor letos. Sam sem vse luknje z ного zahodil, ko pa čez dva dni zopet tje pridem, jih najdem zopet veliko na novo preritih.

To je gotovo znamenje, da je veliko miši še živih. Ta nezgoda se prav pogosto prikazuje, večidel na kakih 7 let, včasih prej, včasih malo pozneje, kakor so mokre zime, ker za to golazen je najprimernejši, da potone. Ker je bila pa letos dobra zima, zato jih je pa tudi toliko ostalo. Tri prav slabe letine

smo že imeli, vsled kterih smo kmetje že tako oslabei, da po mnogih dobrih hišah kruha nimajo, ne denarja, da bi si ga kupili, pa nam že zopet enaka osoda žuga, ktere nas sam Bog varuj.

Zarad tega pa kličem vsem človekoljubom: pomagajte, kar morete, da odpravimo to nesnago. Zlasti naj bi kmetiška družba pozornost svojo na to obrnila in morda kako podporo v to odmenila, če more, ker bi za nobeno stvar denarne pomoči tako dobro ne obrnila, kakor pri uničevanju miši po polju. Po lekarnah so dotični pripomočki silno dragi, in kmetje sami za toliko zemlje tega ne morejo zmagati. Morda bi podružnice kmetiške družbe ali pa županstva reč vzela v roke in ljudem dajale poduk o rabi dotičnih strupov, kar bi ne bilo na korist samo letos, ampak vse skozi; družba in županije si prizadevajo za uničevanje gosenc, kebrov itd., naj bi se tedaj tudi poprijela tega poduka in navoda.

Pred 7 leti sem jaz takole skušal zatreti miši. Kupil sem v Kranjski lekarni, mislim da fosforčnega strupa, ker je po prižigalkah ali žveplenkah jako dišal, za kakih 9 gold. ter ga v piskre dejal. Narezal sem potem jerbšček kruha, ter grede po enem rozoru gori, po enem doli koščke namakal v strup in v vsako 3. luknjo enega spustil, kar se mora zarad tega zgoditi, da jih kakšna druga žival ne pobere in se z njimi ne zastrupi. Najbolj je ržen kruh, ki se ne drobi. V enem dnevu dva človeka celo kmetijo lahko opravita. Ker je žito še majhuo, je zdaj posebno ugoden čas za to, ker se ga dosti ne pohodi in se luknje tudi laglje zapazijo, kakor pri velikem žitu. Na ta način sem bil jako veliko tega mrčesa pokončal, morda tudi zato, ker je bila ravno huda suša. Eni so poskušali ravno s to rečjo, pa so rekli, da jim ni koristila. Narboljši bi bil po mojem mnenju kak strup, ki bi se lahko na vodi raztopil in morda med moko v kruh zapekel. Da bi s tem po neprevidnosti komu škodoval, tega se ni treba bati, ker kmet dandanes ni več tako neumen, da bi ne vedel, previdno ravnati, kjer si zamore zboljšati svoj težki in revni stan. Gorenjski kmet je sicer še precej zlo ponosen in prikriva revščino, ki ga tare, dokler najdalje more. Če bi pa kje drugje n. pr. na Nemškem kmetje toliko trpeli, kakor pri nas, kako bi upili listi in se pote govali zanje. Naj tedaj tudi naš kmet že usmiljenje najde, ktere ga je zlo zlo potreben.

Iz Zagreba, 26. marca. (Prošnja.) Že je nekaj časa, kar so začeli bosenski begunci zahajati v Zagreb. Iz raznih krajev potujejo ti reveži v naše mesto podpore prositi. V celih tropah, po stotine naberó se ti trpini omikanega 19. stoletja (?) pred štacuno trgovca g. J. Guteša in pred cerkvijo sv. Marka. Bosi na pol oblečeni, lačni polegajo ali posedajo tu na tleh ter od mraza medlé. Srce ti para gledati te siromake, ki po hudi zimi morajo daleč potovati za kos kruha, za krpo obleke, ki več kot živina trpé. Milovaje zbira se svet okoli njih ter jim daruje, kar more. Eden jim kupi kruha, drugi jim dá kako obleko, dogodi se, da jim revež podeli od svojega siromaštva kak novičič kakor se je pripetilo te dni, da jim je hlapec, ki je vodo mimo nosil, dal štiri novičiče, govoreč: „Siromak sem, ali vidim, da ste vi še večji siromaki.“ Taka dela hvalijo se sama, a osramotujejo marsiktere turkoljubnega, brezsrčnega omikanca!

Gosp. J. Guteša trudi se, kakor le more, da po mogočnosti nahrani in obleče te stradalce, ali, ker jih toliko skor vsaki dan dohaja, ni mogoče, da bi vsem pomagal, kakor

bi žele; vzmanjuje mu sredstev. Zato treba pomoči tudi od drugod, a Slovenci niso nikdar zaostajali, kedar je bilo treba podpore kateremu koli nesrečniku, kaj še le sorodniku. Mil bo vsaki dar. Prepričan sem, da ga bo slavno Vredništvo blagovoljno sprejelo in g. J. Guteti v Zagreb poslalo. (Gotovo. Vr.) Fr. B.

Domače novice.

V Ljubljani, 30. marca.

Narodni volilci ljubljanski so povabljeni, da bi se v ponedeljek 1. aprila zvečer ob 7. uri v čitalnični dvorani zbrali k dogovoru zastran prihodnjih volitev za mestni odbor.

(Podoba papeža Leona XIII.) v oljnatih barvah so te dni došle v Blaznikovo napravo, ki so prav lično izvršene, in je naročilo odšlo za vse, ki so se dozdej za nje oglašili.

(Duhovske spremembe.) V Lavantinski škofiji! Prestavljeni so č. gg. kaplani: Janez Vrabl k Sv. Antonu v Slovenskih goricah; Janez Kramberger za I. v Hoče; Vinc. Baumann k sv. Jakopu v Slov. goricah in Fr. Ferk k sv. Urbanu pri Ptujem. V Kerški škofiji: Č. gosp. Oman Fr., fajmošter v Šmarjeti, je dobil faro Knežovo, — Č. g. Strojnik Jož., provizor v Čanjčah, gre za provizorja v Glanhofen, in č. g. kaplan Rupnik Jul. je imenovan za provizorja fare v Trgu. — Č. g. Sirk Jan., kaplan v Rojah, je prestavljen za kaplana v Tinje. — Umrli je dne 6 sušca č. g. Vasina Karol, fajmošter v Trgu. R. I. P. — Razpisane so fare: Št. Mihel. blizo Wolfsberga do 10.; Čače do 12., in Trg do 23. aprila.

(Popotovanje v Rim.) Preblagi grof Ant. pl. Pergen, predsednik bratovšine sv. Mihela na Dunaju, zastran že znanega popotovanja v Rim k sv. Očetu Leonu XIII, novemu papežu, naznanja naslednje okoliščine: Papež bodo avstrijske romarje sprejeli med 5. in 8. mal. travna (apr.). Grof Pergen torej prosi, da tisti, ki se želé romanja vdeležiti, naj zadnji čas 4. mal. trav. t. l. že v Rim pridejo. V avstrijskem hospicu „Santa Maria dall' Anima (Piazza della Pace št. 20) bodo vse drugo bolj natanko zvedili, namreč, dan in uro zaslíšanja, in pa dobili listke za dopušenje k zaslíšanju. Brez listka ni nihče dopušen. Tisti romarji, ki žele popotovati naravnost in sami za se, so prošeni, da bi to, naj prej ko je moč, naznanili v pisarnico katoliških družb na Dunaj. (Napis: Löbl. Vorstand des kathol. Vereins in Wien, I. Bez. Reichsratstrasse Nr. 3.) Skupno popotovanje pa gre iz Dunaja 1. mal. trav. t. l. z vlakom južne železnice ob 1 in 30 minut popoldne. Zdaj pa le na noge, kateri želijo viditi novega papeža Leona XIII!

(Kmetijska družba) je nadzorstvo družbenega vrta na Poljanah izročila g. Skalé-tu, ker g. Scholmayer v soboto odide v Slatino na Rumunskem, kjer ima njegov brat veliko trgovino z lesom.

(Slovensko gledališče). V sredo je bila zadnja predstava dramatičnega društva. Igrale ste se dve igri. Prva „nepravi a vendar pravi“ je polna smešnih prizorov ter sta nas posebno kratkočasila gospoda Šušteršič in Magolič. Druga igra „pri meni bodi“ je pa eden tistih dolgotrajnih prizorov, katerim bi se najbolje reklo: „mačka se joka, pa ne ve, zakaj.“ Gospa Odijeva jo je s svojim petjem še nekoliko oživljala. Ljudi je bilo malo. Morda si bodo še enkrat slovenskih predstav želeli, pa jih ne bo!

Razne reči.

— Veselo živel, veselo umrl. Blizu Pešte sta 8. m. m. videla dva mlinarska pomočnika človeka, ki je ob reki Dunava na velik v sneg zataknen kol svoj klobuk nasadil a potem z brega se zavihtil in skočil na pločo leda, ki je plavala niz reko, ter skočil naposled v Dunav. Rešiti ga ni bilo moč, ker je takoj izginil pod vodo, po katere vrhu so se drville velike gruče ledu. Na klobuku samomirličevem, katerega sta snela s kola mlinarja, našla sta listič papirja, na katerem je bilo zapisano: „Imenujem se Krištan Stavber in sem bil vesel človek, ali žalosten soprog. Ženo in oba otroka mi je ugrabila smrt, ter denar mi je že zdavnej pošel. Krojačiti nemam ničesa, tudi sem se že naveličal služiti samo za hišnega gospodarja in druge, a sam stradati in grlo sušiti. Veselo sem živel, veselo naj umrem. Z Bogom, lepi svet, na katerem nemam ničesa več nadejati se. V Pešti, dne 8. jan. 1878, ob 4. zjutraj“.

Umrli so:

Od 29. do 28. marca: Magdalena Klinger, pos. 61 l., vsled slabosti. Alojzij Pukelstein, hiš. pos. o. 9. m. za sušico. V bolnišnici od 19 do 22. marca: Neznani berač 80 l., vsled starosti. Jožef Šmalc, strojar 25 l., za vnetico možg. mrenice. Matej Jeraš, gostac 60 l., za rakom v želodcu. Gregor Sluga, del. 53 l., za pljučnim prisadom. Franc Cajhen, kroj. 16 l., za jetiko. Matej Sluga, del. 40 l., za pretresom možg. Anton Androjna, vrtnar 61 l., za pljučnico. Jera Čamernik, kuharica 39 l., za srčno napako. Jakob Trebil, gostac 70 l., za pljučnico. Franc Hönigmann, del. 37 l., za jetiko. Anton Florjančič, za vnetico možg. mrenice. Johana Stopar, del. 30 l., za jetiko. Florijan Novak, gostac 58 l., za prehlajenjem. Martin Gorjup, berač 76 l., za sušico.

Telegra fčne denarne cene 29. marca.

Papirna renta 60.40 — Sreberna renta 64.40 — Zlataranta 72.30. — 1860letno državno posojilo 110.75 — Bankine akcije 788 — Kreditne akcije 221.75 — London 122.20 — Srebro 107.25. — Ces. kr. cekini 5.74. — 20 frankov 9.76.

Umetne zobe in celo zobovje

vstavlja brez bolečin, in ne da bi bilo treba korenine izpuliti, in vsakovrstne zobne operacije izvršuje tako, da človeka ne boli,

mamlječ s prijetnim gazom
(Lustgas-Narkose)

Anton Patchel,
zobni zdravnik

(2) pri Hradeckovem mostu v I. nadstropji.

Naznanilo.

Prva koroška mehan. predilnica

(1) v
Feldkirchenu na Koroškem,

početkom t. l. v polnem delu, prede: *predilno in kosmínsko préjo* od štev. 1—20 po naročilu prav po ceni a prede in dela tudi proti plačilu, in sicer: **12 kr.** za $\frac{1}{2}$ kilo (1 funt) kosmínske preje od št. 1—20, in **20 kr.** za $\frac{1}{2}$ kilo (1 funt) predilne preje od št. 1—20; dalje je predilnica v zvezi s tkalnico, v katerej se izdeluje prav po ceni vse suroveje platno blago (n. pr. vreče za oglje in žito nepremočne štorije, šotorsko platno, platno za jadra, plahte in domače platno). — Naročbe se brzo izvrševajo.

Feldkirchen, meseca marca 1878.

„Concordija“

vzajemno zavarovalno društvo v Liberecu
(Reichenberg in Böhmen.)

Uljudno naznanjamo, da smo za vojvodstvo Kranjsko

Glavni zastop

sè sedežem v Ljubljani ustanovili in za vodjo izvolili gospoda

Ignacija Valentinčič-a,

hišnega posestnika v Ljubljani,

(3)

Liberec (Reichenberg in Böhmen) 1. marcija 1878.

Ravnateljstvo.

Gledé na gornje naznanilo, kakor tudi gledé na to, da se bodo zavarovanja pri meni pod najugodnejšimi pogoji sklepala, ter da bode moja posebna skrb, p. n. stranke vsestransko zadovoljiti, — si dovoljujem slavno občinstvo na meni izročeni glavni zastop prav posebno opozoriti, ter k obilnej udeležbi vabiti. —

„Concordija“ zavaruje proti škodi po ognju na poslopih, premakljivih rečeh in poljskih pridelkih, kakor tudi na človeško življenje v različnih primerljajih.

Ponudbe za sprejem zastopništva, kakor tudi ponudbe za zavarovanja se sprejemajo v mojej pisarni: **Sv. Petra cesta štev. 73**, kjer se tudi pojasnila brezplačno dobivajo.

Odličnim spoštovanjem

Ignacij Valentinčič,

hišni posestnik.

V Ljubljani, dne 1. marcija 1878.